

Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek

België - Belgique
P.B.
8610 Kortemark
P 508209

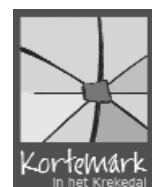


MEDEDELINGEN

Afgetekantoor: 8610 Kortemark
Jaargang 32, 2013, nr. 3 - verschijnt viermaandelijks
Verantw. uitgever: Peter Bentein, Elflijnenlaan 3, 8610 Handzame
Samenstelling, redactie en layout: Wim Dedeyster



Met steun van de
Vlaamse overheid



VCGH

Elflijnenlaan 3
B-8610 Handzame

Documentatiecentrum van Familiekunde Vlaanderen vzw

Tel. 051 56 74 79

KBC BE17 4744 1565 3121

www.vcgh.be

E-mail: vcgh@scarlet.be

O p e n i n g s t i j d e n

maandag t/m donderdag

13 - 17 uur

vrijdag

9 - 12 uur en 13 -17 uur

Tekening cover:

Kortemark, Lichterveldestraat: Andreas
Vanpoucke

LIDMAATSCHAPSBIJDRAGE 2014

- Wie lid is van Familiekunde Vlaanderen is automatisch volwaardig lid van ons Centrum en heeft dus alle toegangsrechten tot onze documentatie. Lid worden van Familiekunde Vlaanderen kan door betaling van **€ 35,00** per jaar via het nationaal secretariaat: Van Heybeeckstraat, 3 te 2170 Merksem: <http://www.familiekunde-vlaanderen.be/lidmaatschap>
- Daarnaast bestaat de mogelijkheid om **€ 20,00** leesgeld te betalen (€ 25,00 voor 2 personen op eenzelfde adres) voor ons tijdschrift "Mededelingen". Hiermee verwerft men ook onbeperkte toegang tot ons documentatiecentrum (niet tot de andere centra die vallen onder Familiekunde Vlaanderen).
- Een derde mogelijkheid is het betalen van een daggeld van **€ 5,00** bij elk bezoek.

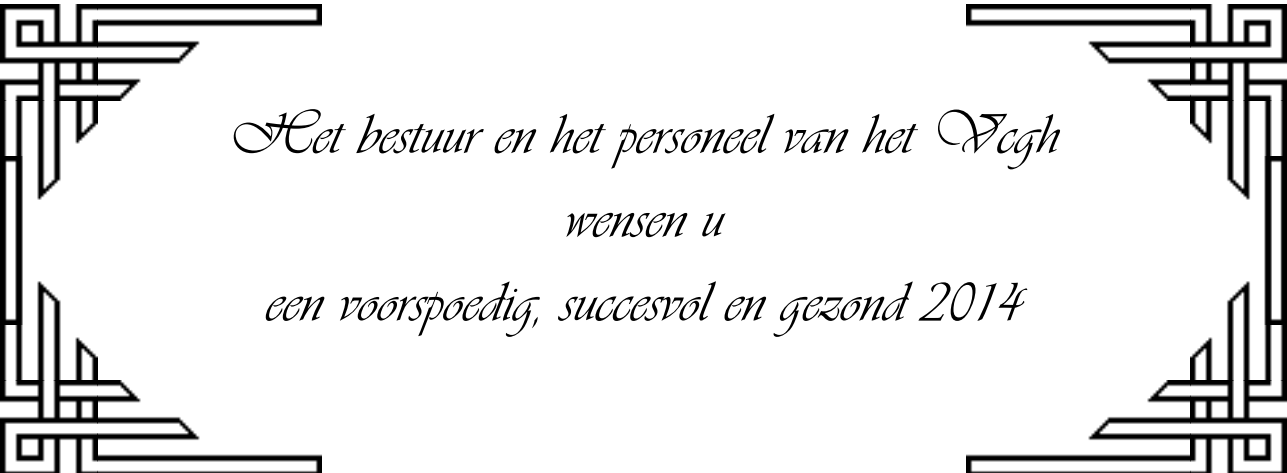
buitenland + 10,00 euro verzendkosten
étranger 10,00 euro en plus pour frais d'envoi

Wij vragen u beleefd het leesgeld te willen overschrijven
op rekeningnummer BE17 4744 1565 3121
van het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek

We danken u voor uw trouwe steun en medewerking!

LEES IN DIT NUMMER :

| | | |
|-------------------|---|---------|
| VCGH | Nieuwe openingstijden 2014 | blz. 27 |
| | Schenkeningen van rouwbrieven en bidprentjes | |
| Wilfried Maertens | Constantinus Donche pastoor van Vladslo in de Franse tijd | blz. 28 |
| VCGH | Aankondiging cursus genealogie en oud schrift | blz. 32 |



*Het bestuur en het personeel van het Vcgh
wensen u
een voorspoedig, succesvol en gezond 2014*

Nieuwe openingstijden 2014

Het Centrum zal geopend zijn:
maandag tot en met donderdag van 13.00u tot 17.00u
vrijdag van 09.00u tot 12.00u en 13.00u tot 17.00u

derde zaterdag van de maand
van 9.00u tot 11.45u

Schenken van bidprentjes en rouwbrieven

F. Depaepe, Zwevezele; A. Declair, Kortemark; D. Lambrecht, Kortemark; R. Sioen, Ichtegem; F. Degraeve, Zedelgem; G. Willaert, Diksmuide; Heemkring Dorp en toren, Deerlijk; R. Deruyttere, Kortemark; E. Cassaert, Kortemark; F. Vanheule, Staden; Familiekunde Vlaanderen, regio Brugge; G. De Deyne, Zwevezele;

Hartelijk dank!

Constantinus Donche pastoor van Vladslo in de Franse tijd

Constantinus Felix Franciscus Donche werd op 4 juni 1763 geboren te Brugge (St.-Salvator), als oudste zoon van Nicolaus en Maria Vercruysse. Hij studeerde te Leuven waar hij in 1784 de primus was. Hij werd priester gewijd op 14 september 1787 te Brugge. Van zijn meter kreeg hij een kelk waarop naast het wapenschild van de familie ook nog stond gegraveerd *als gy gebruykt dezen kelck peyst op uw lieve meter*. Na zijn wijding was hij werkzaam op de O.L.V.-parochie van Bruggeⁱ. Hij werd pastoor benoemd te Vladslo op 20/06/1796, hij volgde daar pastoor Eduardus Van den Driessche op, eveneens geboren te Brugge.

In een brief van 15 februari 1796 aan het Bisdomeum vermeldt hij dat *het beste middel voor de zaligheid en de ruste op de parochie is dat ik deze verlaat, na 44 jaar er geweest te zijn en 84 jaar van oude* (hij werd de laatste jaren tegengewerkt, laten we zeggen gepest).

Verder in zijn brief vraagt hij dat men *mynheer Donche Caneuninck op de O.L.V.-parochie* zou benoemen als zijn opvolger. Hij had dus al een voorakkoord met Donche bij de overname van zijn parochie, mits een pensioen van 25 pond en dat voor enkele jaren, in klyckende geldⁱⁱ, dus geen assignaten. Dat was in die tijd nog de normale gang van zaken als er een parochie “open kwam te staan”.

Door de Franse bezetting kon Donche op geen slechter moment op een parochie beginnen. Was zijn voorganger een merkwaardige pastoor, Donche was dit eveneens. In de brieven over hem en van hem lezen we dat hij zeer anti-Fransgezind was. Daardoor kwam hij al snel in aanvaring met “agent municipal” C. J. De Keyser (deze is de eerste burgemeester van Vladslo geweest). Een andere waarmee hij overhoop lag was “commisair” J. Dewilde, hoofd van de Fransgezinde politie van het kanton Diksmuide. Verder worden deze twee kortweg De Keyser en De Wilde genoemd.

In 1796 kwam er een einde aan de “verdraagzaamheid” van de Fransen tegenover de kerk. Zo was er een verbod om processie te houden, kruisen op kerken waren verboden enz. De echte moeilijkheden begonnen vanaf 5 september 1797, toen de geestelijken de eed moesten afleggen. Wie dat niet deed mocht geen parochie meer bedienen en de kerk werd er gesloten.

Daar pastoor Donche en onderpastoor Valcke dit niet hadden gedaan, vreesde men dat de kerk zou gesloten worden. Daarom stuurde men een petitie, ondertekend door ongeveer 120 personen, naar het bestuur van het Leie departement te Brugge. Het was een mooi zicht op die lange lijst waar de één al schoner of lelijker zijn naam had gezet.

30 september 1797: *dat de pastoor en de onderpastoor wegens gewetensbezwaar den eed niet hebben afgelegd. Dat de wet van 28 september toestond van een eigen bidplaats te hebben, dit ook zonder bedienaarsⁱⁱⁱ.*

Het heeft niet geholpen, de kerk werd gesloten.

7 oktober 1797: De Keyser vermeldt: *de burger Donche, gewezen pastoor was in volle woede toen ik hem de sleutels van de kerk afnam.^{iv} Daags nadien vermeldt hij: ik heb een brief ontvangen van de gewezen pastoor waarin hij verklaart dat volgens de wet men de kerk niet mocht sluiten en hij daardoor de sleutels terug vraagt. Ik heb dit niet gedaan daar hij een persoon is die de wetten van het land blijft bestrijden^v.*

3 oktober 1797: *Verbod van alle gebruik van klokken of op één of andere manier mensen bijeen roepen tot het uitoefenen van hun godsdienst^{vi}.*

Donche stoorde zich niet aan dat verbod. De Keyser vermeldt: *Toen ik op 1 november 1797 terug komende was van Ieper hoorde ik de parochiale klok luiden. Ik heb de veldwachter bevolen de drie klokkenluiders te verwittigen van dit in het vervolg niet meer te doen. Ze hebben geantwoord dat ze het voor niemand zullen laten^{vii}.*

Het burgerlijk huwelijk werd ingevoerd door de Fransen, in de volgorde van eerst voor de wet en dan pas “mocht” het voor de kerk. Voor Donche was het natuurlijk andersom.

24 november 1797: De Keyser vermeldt: *Ik heb Jacob Rots en Rosalie Backers gevraagd of ze na hun huwelijk voor mij in de hoedanigheid van openbaar officier nog naar pastoor Donche geweest zijn om hun huwelijk te laten inzegenen. Ze hebben geantwoord dat ze dat hebben gedaan. De pastoor heeft dit geweigerd, zeggende dat zij eerst bij de pastoor moesten geweest zijn en dan voor de*

openbare officier. Hij voegde er nog aan toe dat alle nakomelingen van hem en zijn vrouw monsters en serpentes zullen zijn^{viii}.

Op een nacht werd de vrijheidsboom vernield. Toen Donche vreesde voor moeilijkheden, liet hij in zeven haasten een andere planten. Dit was niet naar de zin van De Keyser, die daardoor de sporen van de misdaad zag verdwijnen.

23 oktober 1797: *Toen ik vroeg aan de persoon op wiens bevel hij de vrijheidsboom die de voorbije nacht was omgehakt door brigands, had herplant, zegde deze dat het op bevel was van den burger Donche, gewezen pastoor. Verder vermeldt hij: Het is niet aan hem om dat te doen om alzo de brigands te beschermen*^{ix}.

Er werd een klacht gestuurd naar de overheid als zou De Wilde op 25 juli 1798 in de woning van Donche geweld gebruikt hebben tegenover de meid, de barbier Stangez en nog een persoon die daar toevallig was.

Waarschijnlijk zal Donche die brief opgesteld hebben.

In zijn verweer verklaart De Wilde juist het tegenovergestelde van al wat er op de gemeente werd rondgestrooid als zou hij de meid hebben geslagen en de barbier zwaar hebben gekwetst.

5 augustus 1798: *Daar ik vernomen had dat er bij den ex pastoor regelmatig weerspannige priesters samen kwamen, ben ik naar zijn huis gegaan. Daar gekomen vroeg ik of er bij hem vreemdelingen logeerden, waarop hij mij een jonge man aanwees. Ik vroeg hem zijn papieren. Terwijl ik deze inzag, kwamen de meid en twee mannen waarvan één met een scheermes in de hand, in de kamer en ze bedreigden mij. Ik schreeuwde dat ik gebruik zou maken van mijn sabel als ze zich niet zouden terugtrekken. Ze hebben dat ook gedaan zodat ik geen de minste geweld heb moeten gebruiken. Ik eindig deze brief met enkele opmerkingen over Donche. Deze slechte priester is één van die individuen die men uit de gemeenschap dient te verwijderen. Sedert de Fransen hier zijn, heeft hij niet opgehouden van ze te belasteren. In naam van de godsdienst preekt hij voortdurend ongehoorzaamheid aan de wetten van de Republiek*^x.

14 september 1798: De Wilde had een lijst opgemaakt van “onbeëdigde en zeer gevaarlijke priesters” van het kanton Diksmuide. Donche stond bovenaan op de lijst met vermelding: *Donche is een fanatieke koningsgezinde. Zijn aanwezigheid ten lande kan maar schadelijk zijn voor het vertrouwen van de bewoners in het principe van het gouvernement. Hij hoort biecht en trouwt en doet nog altijd dezelfde functie. Bij hem verzamelen dikwijls ondergedoken priesters*^{xi}.

De Fransen maakten komaf met de dreiging van deportatie van onbeëdigde priesters.

1 januari 1799: *De priesters gestraft met deportatie niet krank en nog geen 60 jaar zijnde moeten zich voor 29 januari 1799 bij de Centrale Administratie te Brugge aanbieden om aangetoond te worden de plaats hunne deportatie.*

De priesters gestraft met deportatie 60 jaar en krank zijnde zullen gesteld worden in het gebouw genaamd het seminarie te Brugge, de plaats van hunne opsluiting^{xii}.

Donche werd nooit opgepakt. Hij zal zoals de deserteurs van Napoleon, nu en dan moeten hebben onderduiken. Zoals we gezien hebben is De Wilde in juli van 1798 bij Donche op “bezoek” geweest. Hij was dus nog in zijn woning.

De Keyser vermeldt in februari van hetzelfde jaar: *Sinds 2 decades (20 dagen) is de gewezen pastoor Donche gelijk een schooier. Hij bevindt zich niet meer in zijn woning alhoewel hij herkend en gezien is door talrijke medeburgers op alle hoeken van onze gemeente, aldus de openbare geruchten*^{xiii}.

Ondergedoken of niet, Donche kwam nog altijd in het nieuws. Men zou haast geloven dat hij van hogerhand werd beschermd.

Donche werd verdacht de vastenbrief voor het jaar 1799 van het Bisdom Brugge te hebben uitgehangen. De vastenbrief, waarin de gelovigen werden gewezen op wat men moest en niet mocht tijdens de vasten, eindigt met: *De tijd om te voldoen aan het gebod der Paesch communie zal beginnen vanaf de zondag septuagesima tot den feestdag van de Alderheyliste Drievuldigheid.* Daar er veel kerken gesloten waren, had men toen drie maanden om “zijn Pasen” te houden.

11 maart 1799: De Wilde vermeldt: *Hierbij gevoegd een uitzonderlijke publicatie die uitgehangen is aan de onder sequester geplaatste kerk van Vladslo. Niettegenstaande al mijn opzoekingen heb ik*

niet kunnen achterhalen den auteurdrukter. Bemerkt dat de onbeëdigde pastoor van Vladslo Donche is. Ik vraag dat hij zonder verwijl op de lijst word gezet van de te aresteren en deporteren priesters^{xiv}.

Donche kreeg het aan de stok met de beëdigde pastoor van Bovekerke. Hij verklaarde dat hij benoemd was tot pastoor van Vladslo. Donche stuurde hem een vlammende brief die De Wilde kopieerde.

Met de grootste verbazing heb ik vernomen dat u vanaf de preekstoel hebt verkondigd dat u door het vicariaat benoemd werd tot het bedienen van mijn parochie. Alhoewel ik er geen geloof aan hecht, heb ik, om zeker te zijn, geschreven naar het vicariaat. Deze hebben geantwoord dat er niemand is aangesteld en indien hij dat zou gedaan hebben uit zichzelf, zal al wat hij zou doen in dit opzicht, ongeldig en van geen waarde zijn. Dit moet voor u voldoende zijn om af te zien van iedere pastorale bediening van mijn parochie, zoveel te meer daar ik zelf het u verbied. Te meer dat ik nog maar onlangs met een brief van december 1798 aan mijn parochianen ze heb aangespoord van alle beëdigde priesters te schuwen als de pest. Omdat u een Franse burger bent, kan ik u niet voor het gerecht brengen, maar ik zal u aanklagen voor het eeuwig gerecht en op de verschrikkelijke dag van het laatste oordeel zal ik u verantwoordelijk stellen voor de zielen van mijn parochianen die u hebt geleid naar de verdoemenis.

23 februari 1799 vanuit mijn vluchtoord C.F. Donche pastoor van Vladsloo^{xv}.

En daarna werd het stil rond Donche. In geen enkele brief werd hij nog vermeld. Het kan dat De Wilde de opdracht gekregen had van zich meer toe te leggen in het opsporen van deserteurs.

Met het concordaat in 1801 tussen Napoleon en de kerk, braken er betere tijden aan voor de kerk. Het werd maar van kracht het jaar erna. De onbeëdigde geestelijken konden een afgezwakte eed afleggen. Dat hebben ze toen bijna allemaal gedaan, toch degenen die nog op een parochie wilden werkzaam zijn. Donche kennende, voor hem was die "nieuwe en aangepaste" eed nog te veel in strijd met zijn principes en hij diende zijn ontslag in als pastoor van Vladslo.

Over zijn verdere leven vermeldt het boekje "Eenige priesters van Vladsloo":

Trad in bij de Trappisten in de abdij te Artveldt bij Munster waar hij op 24 juni 1803 werd geprofest onder de naam Joannes Maria. Van daar vertrok hij op 1 mei 1806 als zendeling naar de USA in de staat Kentucky, waar hij op 14 augustus 1808 overleed.

Voor Donche zal het leven in een abdij wel veel te saai geweest zijn en zullen zijn oversten in hem de gepaste man gezien hebben om daar de emigranten op het rechte pad te houden en misschien ook om zieltjes te winnen bij de Indianen.

ⁱ A. DUCLOS, Eenige pastoors van Vladsloo, 1872 en Rond den Heerd 1868 3^{de} jaargang pg. 277

ⁱⁱ Bisschoppelijk Archief Brugge, parochiebundels Vladslo

ⁱⁱⁱ Rijksarchief Brugge, Franse hoofdbesturen nr. 1184

^{iv} Idem nr. 1193

^v Idem nr. 1193

^{vi} Idem nr. 2941

^{vii} Idem nr. 1193

^{viii} Idem nr. 188A

^{ix} Idem nr. 1193

^x Idem nr. 188A

^{xi} Idem nr. 1190A

^{xii} Idem nr. 1192

^{xiii} Idem nr. 1193

^{xiv} Idem nr. 188A

^{xv} idem nr. 188A

Enkele voorouders van Constantinus Felix Franciscus Donche

- I.1 Vincent DONCHE.
Kind:
1. Adriaan DONCHE (zie II.1).
- II.1 Adriaan DONCHE, burgemeester en schepen van Diksmuide, overleden op 13/01/1707, begraven in de kerk van de Recollecten.
Gehuwd met Maria Isabella REYVAERT, overleden op 08/05/1740 te Woumen, dochter van Petrus REYVAERT.
Uit dit huwelijk 7 kinderen waaronder:
1. Petrus Jacobus DONCHE (zie III.1).
- III.1 Petrus Jacobus DONCHE, overleden op 09/09/1741 te Brugge (St.-Walburga).
Gehuwd voor de kerk op 10/10/1731 te Brugge (St.-Jacobs) met Maria Joanna PATTYN, overleden op 13/02/1770 te Brugge (St.-Gillis).
Uit dit huwelijk 8 kinderen waaronder:
1. Nicolaus Franciscus DONCHE (zie IV.1).
- IV.1 Nicolaus Franciscus DONCHE, geboren op 16/08/1735 te Brugge (St.-Walburga), overleden op 22/05/1815 te Sleidinge op 79-jarige leeftijd.
Gehuwd voor de kerk 1761 met Maria Cecilia Rosalia VERCRUYSSSE, geboren op 17/05/1730 te Kortrijk, overleden op 02/04/1808 te Brugge op 77-jarige leeftijd.
Uit dit huwelijk:
1. Maria Cecilia Felicita DONCHE, karmelietes, geboren op 10/03/1762 te Brugge (St.-Salvator), overleden op 22/02/1837 te Kortrijk op 74-jarige leeftijd.
2. **Constantinus Felix Franciscus DONCHE**, geboren op 04/06/1763 te Brugge (St.-Salvator), overleden op 14/08/1808 te Kentucky (USA) op 45-jarige leeftijd.
3. Carolus Josephus Albertus DONCHE, priester, geboren op 24/09/1764 te Brugge (St.-Salvator), overleden op 18/11/1793 te Brugge (St.-Jacobs) op 29-jarige leeftijd.
4. Dominicus Joannes Augustinus DONCHE, geboren op 03/05/1766 te Brugge (O.L.V.), overleden op 18/11/1766 te Brugge (O.L.V.), 199 dagen oud.
5. Amalia Constantia DONCHE, karmelietes, geboren op 27/02/1768 te Brugge (O.L.V.), overleden op 01/01/1812 te Kortrijk op 43-jarige leeftijd.
6. Lodewyck Vincent DONCHE, priester, trad nadien in bij de paters Jezuïeten, geboren op 18/07/1769 te Brugge (O.L.V.), overleden op 14/10/1857 te Leuven op 88-jarige leeftijd.
7. Anna Maria Josepha DONCHE, geboren op 15/08/1770 te Brugge (O.L.V.), overleden op 19/08/1770, 4 dagen oud.
8. Hendrik Joannes Nicolaus DONCHE, geboren op 08/12/1771 te Brugge (O.L.V.), overleden op 17/03/1773 te Oostkamp op 1-jarige leeftijd.
9. Constantia Joanna Norberta DONCHE, geboren op 14/03/1773 te Brugge (O.L.V.), overleden op 17/07/1778 op 5-jarige leeftijd.

Bronnen: Parochieregisters Brugge
Rond den Heerd 1868 3^{de} jaargang p. 230
Rond den Heerd 1872 7^{de} jaargang p. 312 en 313

WILFRIED MAERTENS

CURSUS GENEALOGIE EN OUD SCHRIFT

Het VCGH organiseert na een heel lange onderbreking opnieuw een cursus "Genealogie en oud schrift". Deze lessen zijn bedoeld als initiatie en kennismaking met de bronnen voor de familiekunde en bevatten oefenmateriaal voor o.m. het lezen van oud schrift. Het is een unieke kans die al wie interesse heeft in familiegeschiedenis niet kan laten voorbijgaan! De eerste reeks van 6 lessen wordt gegeven in de eerste jaarthelft van 2014, telkens op een woensdagavond van 20u00 tot 22u00.

- Les 1: de Burgerlijk Stand van 1802 tot heden: uitleg over de tafels, registers, termen... door de heer Noël Boussemaere op 5 maart 2014
- Les 2: de Burgerlijke Stand tijdens de Franse tijd (1793-1805): de republikeinse kalender, de akten, de Franse termen, met oefeningen... door de heer Mattias Pattyn op 19 maart 2014
- Les 3: de 18de eeuwse parochieregisters: historische context, Latijnse uitdrukkingen, schrift... door de heer Joël Snick op 2 april 2014
- Les 4: de 17de eeuwse parochieregisters: context, uitdrukkingen, bibliografie, schrift... door de heer Joël Snick op 23 april 2014
- Les 5: secundaire bronnen: Staten van Goed I: kennismaking, Staten van Goed in de 18de eeuw, oud schrift... door de heer Noël Boussemaere op 7 mei 2014
- Les 6: Staten van Goed II: Staten van Goed in de 17de eeuw, oud schrift... door de heer Noël Boussemaere op 21 mei 2014

Indien er voldoende belangstelling is krijgt de cursus een vervolgreeks van 6 lessen in 2015. Wie inschrijft ontvangt een verzorgde cursus met de lesinhoud, voorbeelden, illustraties, oefeningen in oud schrift en kalender, etc. De lessen vinden plaats in het leslokaal van het VCGH te Handzame.

INSCHRIJVEN:

Inschrijven voor de cursus kan vanaf heden in het VCGH, Elflijnenlaan 3 te 8610 Handzame via telefoon 051/567479 of e-mail vcgh@scarlet.be. De inschrijving is definitief na betaling van het inschrijvingsgeld, ofwel cash in het Centrum, ofwel via overschrijving op rekeningnummer BE17 4744 1565 3121 van het VCGH.

Voor wie lid is van Familiekunde Vlaanderen of voor wie abonnee is van "Mededelingen" (tijdschriftje van het VCGH) bedraagt het cursusgeld € 30,00.

Voor wie geen lid is of geen abonnee van Mededelingen bedraagt het cursusgeld € 35,00.